

Humanizace psychiatrické péče: přínos miliardových dotací na investice bude problematické vyhodnotit, neúčinný kontrolní systém může znamenat problémy při proplácení peněz EU

20.6.2022 - | Nejvyšší kontrolní úřad

Nejvyšší kontrolní úřad (NKÚ) prověřil využití evropských a národních dotací určených na humanizaci psychiatrické péče v ČR v letech 2016 až 2020. Kontroloři prověřili Ministerstvo zdravotnictví (MZd) a Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) jakožto subjekty, které dotace rozdělovaly, a vybrané příjemce podpory - Fakultní nemocnici Brno (FN Brno) a Fakultní nemocnici Ostrava (FN Ostrava). V kontrolovaných letech resorty rozdělily celkem přibližně 2,8 miliardy korun. NKÚ zjistil, že MZd poskytovalo miliardové dotace bez fungujícího kontrolního a řídicího systému. MZd v rozporu s danými pravidly proplatilo FN Brno nezpůsobilé výdaje přesahující 50 milionů korun, čímž tuto nemocnici na úkor ostatních neoprávněně zvýhodnilo. NKÚ upozorňuje i na možné riziko neproplacení evropských peněz. Problémem bude ale i vyhodnocení dopadu rozdělených peněz ze strany MMR.

Ministerstvo zdravotnictví vyplatilo FN Brno více než 50 milionů korun na financování nezpůsobilých výdajů souvisejících s navýšením cen stavebních prací. Tím porušilo závazné pravidlo, že takové výdaje si příjemce dotace hradí sám. V dalším případě však resort podle pravidel postupoval, takže 141 milionů nezpůsobilých výdajů si jiný příjemce musel platit z vlastních zdrojů. Tímto postupem MZd neoprávněně zvýhodnilo FN Brno.

Experti NKÚ upozorňují i na možné riziko neproplacení evropských peněz. Vzhledem k tomu, že MMR nenastavilo účinný kontrolní systém, má přezkum dvou finančně nejvýznamnějších projektů - FN Brno a FN Ostrava - proběhnout až po jejich ukončení. Pokud v průběhu práce na projektech vzniknou problémy, dotace EU v celkové výši 913 milionů korun nemusí být České republice proplaceny.

Podle kontrolorů bude obtížné posoudit i skutečný dopad dotací na deinstitucionalizaci psychiatrické péče u projektů podpořených MMR. Resort totiž nastavil jediný ukazatel, který sleduje pouze úzkou skupinu pacientů. Ta tvoří jen necelou pětinu všech pacientů, jichž se problém týká.

NKÚ zjistil, že mezi příjemci dotací byl malý zájem o podporu určenou na centra duševního zdraví. Ta přitom patří mezi důležité nástroje, které mají pomoci předcházet dlouhodobým hospitalizacím či je zkracovat a napomáhat tak opětovnému zapojení osob s duševním onemocněním do běžného života. Z celkem 24 projektů podpořených v letech 2016 až 2020 se jen pět týkalo center duševního zdraví. Nízký zájem souvisel podle kontrolorů s nedořešeným systémem financování zdravotní a sociální péče poskytované v těchto centrech.

Dotace na humanizaci psychiatrické péče mají být jedním z pilířů probíhající reformy péče o duševní zdraví. S její pomocí se má zvýšit kvalita a efektivita poskytované psychiatrické péče, stejně jako kvalita života lidí s duševním onemocněním. Konkrétním úkolem dotací na humanizaci psychiatrické péče je pak například zlepšení prostředí v psychiatrických nemocnicích, zřizování či rekonstrukce

nemocnic poskytujících akutní lůžkovou psychiatrickou péči nebo podpora komunitní péče, kam spadá mimo jiné i budování center duševního zdraví.

<https://www.nku.cz/cz/pro-media/tiskove-zpravy/humanizace-psychiatricke-pece:-prinos-miliardovych-dotaci-na-investice-bude-problematicke-vyhodnotit--neucinny-kontrolni-system-muze-znamenat-problemy-id12604>